

Kokowski, Andrzej

Jubileusz dwudziestolecia obecności archeologów w Masłomęczu

Archeologia Polski Środkowowschodniej 3, 324-325

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANDRZEJ KOKOWSKI

JUBILEUSZ DWUDZIESTOLECIA OBECNOŚCI ARCHEOLOGÓW W MASŁOMĘCZU

W trakcie badań powierzchniowych prowadzonych przez Zakład Archeologii UMCS jesienią 1977 r. zostały odkryte stanowiska z okresu rzymskiego na terenie wsi Masłomęcz w gminie Hrubieszów w woj. zamojskim. Grupa, która tego dokonała składała się ze studentów ówczesnego I roku archeologii: Magdaleny Orłowskiej, Andrzeja Bronickiego i Andrzeja Pawłowskiego oraz piszącego te słowa. Już w roku następnym przystąpiono do prac wykopaliskowych na stan. 9, będącym pozostałością ogromnej osady z młodszego okresu rzymskiego. Wśród pierwszych uczestników wykopalisk byli: Barbara Bargieł, Grzegorz Miliszkiwicz i Mariusz Matyaszewski. Po nich, w przeciągu dwudziestu lat, przez pola masłomęckie przewinęły się dziesiątki studentów archeologii nie tylko z Lublina, ale wielu miast polskich i z zagranicy, miłośnicy starożytności z całej Polski i odwiedzający z najpoważniejszych instytucji naukowych i ośrodków uniwersyteckich na terenie Europy.

Dwójka mieszkańców Masłomęcza, panowie Wiesław Mazur - właściciel pola, na którym prowadzone są najdłużej wykopaliska oraz Stanisław Naklicki wraz z panem Andrzejem Tokarczukiem z Mienian, uznali za stosowne uroczyste uczcić fakt 20-letniej obecności archeologów. W ich zamyśle było, aby na Mazurowym Podwórku - przewidywanym miejscu jubileuszu - spotkali się wszyscy dotychczasowi uczestnicy wykopalisk oraz ci, którzy swoją działalnością przyczynili się do realizacji masłomęckiego programu wykopaliskowego. W wystosowanym przez nich zaproszeniu znalazły się między innymi słowa „*Nasze serca i stodoły stoją otworem*”.

12 lipca 1997 r. zjawili się 248 gości, którzy zaszli pod specjalnie zbudowanym namiotem, przy trzech rzędach stołów. Przybyli między innymi Wojewoda Zamojski Stanisław Rapa, posłowie i senatorowie ziemi zamojskiej, Burmistrz Miasta Hrubieszowa Czesław Podgórski, Dyrektor Wydziału Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Wojewódzkiego w Zamościu Maria Brzozowska, Zarządca Gospodarstwa Hodowli Roślin Ogrodniczych Agencji Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w Dziekanowie Władysław Brzozowski, Dyrektorzy Muzeów Okręgowych z Rzeszowa - dr hab. Sylwester Czopek, Tarnowa - mgr Andrzej Szpunar i Zamościa - mgr Andrzej Urbański. Przedstawiciele sponsorów wykopalisk, animatorzy kultury z województwa zamojskiego, dziennikarze radia, telewizji, prasa i oczywiście - weterani badań oraz mieszkańcy Masłomęcza ze swoim duszpasterzem, księdzem kanonikiem Marianem

Garanem. Z zagranicy przyjechali między innymi prof. dr Jørgen Ilkjær - dyrektor *Illerup Projekt* z Danii, doc. dr hab. Claus von Carnap-Bornheim z Uniwersytetu w Marburgu, dr Christian Leiber z *Kulturzentrum Schloß Bevern* - współorganizator wystawy „*Schätze der Ostgoten*”, dr nauk Borys Magomedov z Instytutu Archeologii Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie, dr Wasyl Ivanovskij z Oddziału tejże Akademii we Lwowie i mgr Bohdan Stroceń, kierownik działu archeologii Muzeum Okręgowego z Tarnopola. Polską archeologię reprezentowali wśród innych prof. dr hab. Grzegorz Domański z PAN z Wrocławia, prof. dr hab. Wojciech Nowakowski z Uniwersytetu Warszawskiego i kierownik działu Epoki Żelaza Państwowego Muzeum Archeologicznego z Warszawy, mgr Jacek Andrzejowski. Ci którzy nie mogli przybyć, przysłali okolicznościowe depesze, a byli wśród nich: prof. Ulla Lund Hansen z Kopenhagi, dr Michel Kazanski z Paryża, prof. dr Volker Bierbrauer z Monachium, prof. dr Ion Ioniță z Jassów, prof. dr Achim Leube z Berlina, dr Brigitte Senut z Paryża, dr Jes Martens z Lund, dr Eszter Istvánovits z Budapesztu, dr Vladimir Kulakov z Moskwy.

Część oficjalną spotkania prowadził Wiesław Mazur, po czym sołtys Masłomęcza Marian Wiatrzyk wręczył w imieniu mieszkańców wsi okolicznościowy upominek, a najmłodsze pokolenie Mazurów - tort. Przy muzyce zespołu kierowanego przez zasłużonego dla archeologii strażaka Stanisława Letnianszyna z Komendy Rejonowej Straży Pożarnych w Hrubieszowie - bawiono się do rana.

W organizacji imprezy mieszkańców Masłomęcza wspomogli: Przetwórnia Owoców i Warzyw z Nielewki, piekarnia Romana Wnuka, „Masarnia Wojczuk” z Dziekanowa, Kawiarnia „Włodek” z Hrubieszowa i mecenas Jacek Łaciński z Hrubieszowa, Towarzystwo Regionalne Hrubieszowskie i *Polsko-Francuska Fundacja Kultury im. Stefana i Krystyny du Château* z Hrubieszowa.

Następnego dnia w kościele parafialnym w Czerniczynie wysłuchano mszy ofiarowanej przez mieszkańców Masłomęcza w intencji archeologów. Godne przytoczenia są słowa z homilii ks. kanonika - „... *sztuką jest budowa szacunku do pracy naukowca, ale jeszcze większą jest jego odwrócenie ku prostym mieszkańcom tej ziemi. Masłomęcz jest jednym z niewielu miejsc na ziemi, gdzie się to udało*”.

Postawa gospodarzy z Masłomęcza poruszyła środowisko archeologiczne w kraju i za granicą. Ich ogromna

życzliwość, jak również niespotykana duma z faktu prowadzenia na ich polach wykopalisk, wywołała ideę innej, trwalszej formy upamiętnienia jubileuszu. Z inicjatywy Jørgena Ilkjæra i Andrzeja Kokowskiego ukazały się dwa tomy wydawnictwa „20 lat archeologii w Masłomęczu”, t. I - *weterani* (red. J. Ilkjær i A. Kokowski), Lublin 1997 (wydawnictwo UMCS) oraz t. II - *goście* (red. A. Kokowski i J. Ilkjær), Lublin 1998 (wydawnictwo UMCS). Oprócz krótkiej historii dziejów badań w Masłomęczu ilustrowanych wieloma fotografiami, okolicznościowych adresów wystosowanych przez Wojewodę Zamojskiego

Stanisława Rapę, Dyrektora Muzeum Okręgowego w Zamościu, mgra Andrzeja Urbańskiego, Dyrektora Instytutu Prahistorii i Archeologii Prowincjonalnorzymskiej Uniwersytetu w Monachium, prof. dra Volkera Bierbrauera oraz jednego z nestorów archeologii niemieckiej, długoletniego eksperta Fundacji im A. von Humboldta w Bonn, prof. dra Otto-Hermana Freya, zawierają one kilkadziesiąt cennych publikacji źródłowych, nowych opracowań i koncepcji. W przypadku pierwszego tomu obejmują one całe pradzieje i wczesne średniowiecze, w przypadku drugiego - tylko okres przedrzymski i rzymski.

Katedra Archeologii UMCS w Lublinie